

צעירים כהרתיים... ולאזהי הפולקלור, הפתרוניס.

נטייה נוספת הבולטת בכתיבתו של אמ"ן שמוש, היה הניסיון היומרני והבלתי-משכנע, לעטוף את עיסוקו בפולקלור, בפי-רורים מתוך האקטואליה הישראלית, וכוונתי לרמזים בנוסח: "נפסתר לו, שאששר להמות ליבם של המכסיקאים הללו לפתוח קרייזור של מפוסים ישראלים..." משכנע כל כך, עד שמסקרן לדעת, כיצד היתה התעשייה האווירית מוצאת לעצמה שוקים באמריקה הלאטינית, בלא סיועם של גיבורי שמוש.

מדהים היה לראות, שספר זה, בדומה לסיפרי כילאיים אחרים שראו אור בעיני-רית בעת האחרונה, וזה ביחסי-ציבור ב"ממדים שאינם עומדים ביחס כלשהו לערי-כו הסיפורות או הלשוני של ספר זה. העילה ליחסי-ציבור אזהדים אלה, בכוחה לעורר טעם רע בפיו של כל אדם האמון על טובת הסיפורות העיברית: השתייכותו של המחבר ליהדות המיוזרה, בצד שאו הפולקלוריסטי של הסיפור. אמנון שמוש, אף הרהיב עוז, ואמר בראיון שהעניק לעיתונאי משה דור: "כיצד יגיעו אותם כפופים? שאני מבקש לזקוף, אל הרוי כפופי שלי? רק המלוויה, באמצעות מה? לקת הדרמה שלה יכולה להבקיע אל פתי-ה...". תביעה יומרנית, ומשוללת הצדקה כלשהי, בהתחשב באיכותו הנחותה של הספר.

מן הראוי, להזכיר ליומרות השאפתניות של אמנון שמוש, ולכל אלה שמוצאים את סיפורו כגואל מ"ספרות יהדות המיוזרה" שאין יהדות המיוזרה זקוקה לגואל כלשהו, המנסף בדגלי מיוזרותיות, וגם אותם כפופים אינם זקוקים לשכאלה. ויחד עם זאת, הרי סופרים כיצחק שמי, יהודה בורלא המנוחיים, א. ב. יהושע, ניסים אלוני, נ"י, לא נזקקו מעולם לשמושמומין, או לגור-לות וזכות פולקלוריסטיות כתחליף ל"סיפורות. הם כתבו וכותבים סיפורות כסופים רים, כאשר בין השאר הם ילידי תרבות המיוזרה, ואוי לה לתרבות, שבעלי היום-רות שלה, מנפנים במוצאם, כזכות תר-בונית כלשהי.

מדע בידוני

הגינות

גולי פויל, נלכד בין שבריה של ספי-נתחלל מנופצת אישם במרחביהחלל, ב"מהלך המאה ה-25 לספירה. ספינת חלל אחרת חולפת לידו ואינה נחלצת להצילו. התעלמות זו מעניקה לגולי פויל יכולת התמודדות מחרתת קדמים בכל הכוחות ה"שולטים בפלאניטה. הוא יוצא למצוד-ענק הרפתקאותי החללית של גולי פויל, מהוות את מיסגרת-העלילה של הספר, פני מועדות לכוכבים" פרייעטו של המספר המצויין אלפרד כסטר **.

אחד הנושאים המרכזיים והמרתקים ב"ספר זה, הוא "תופעת גוט" עליה מוש"תתים, עקרונות הגינות, שהם מצב של מלפורמציה, שהוא היכולת, להעתקת גופך מנקודה לנקודה במרחב, בכוח המצפן לבדו...".

גולי פויל ניצל תודות לתושבי הר-אסטרואיד סרגאסו, שהוא כוכב-לכת ועיר שחורכ מסלע טבעי ומשירי ספינות חלל מנופצות, שתושבי מלטיבים ספרובי החלל. עד מהרה, עם החלמתו, נמלט גולי פויל מהאסטרואיד, וכאשר הוא מגיע לכוכב-לכת ארץ, ועובר טיפול רפואי, מס"תלכט שפרצופו עבר ניתוח, וקועקע-הלחיים, הסנטר, החוטם והעפ"רפסליים, ועל המצח

מחבר לגולי פויל, מאותו ש. מן הסתם, אינו מגיע

מועדות לכו-הוצאת לוטס. הוצאת בידיוני, 246 עמודי

תיו משתייכת לחברת פרסטיין, שהיא בבעלותו של אחד מעתירי-ההון בתבל ובחלל, ותוך כדי חישוף של חוג-הסילון-החללי, הוא יוצא למסע-הנפק של, ש"במהלכו הוא עובר שרשרת של פורענו-יות, מהומות, שביתות, מגיפות וקרבות" מגע, שבהם הוא מתפקד כסוכן-חשאי מטעם עצמו, הנאבק כנגד עולם ומלואו. כיאה לסיפור חללי (חלל בלשי) מן הראוי שלא להזכיר את סימונו.

סיפרו של אלפרד כסטר, נמנה על הקלאסיקה של סיפורת המדע-הבידיוני, וגם תירגומו הקולח שומר על מעמדו כאחד המעולים שבז'אנר סיפורות זה. מן הראוי להעיר, שסידרת המדע-בידיוני של "עם עובד" בעריכת אורי ברנשטיין, מעור לה, וספריה עומדים בלא יוצא מן הכלל, בתביעות האיכות הסיפוריות.

תיעוד

סיקריקים

במשך שלושים שנות המדינה הראשו-נות, בלטה ההיסטוריוגרפיה של תולדות-היישוב בדלילותה מהד, ובמגמתיות המוג-דרת והחד-ממדית מאידך. פרשיות כמו המירדף אחרי אנשי מהתרת נילי * , רצח דיהאן, ברית הבריונים, רצח ארלו-זורוב ושאר פרשיות היו סתומות בפני הציבור. בשנים האחרונות התחילו להת-פרסם כמה ספרים, שבעזרתם אפשר לקבל את הממדים ההיסטוריים של תופעות פור-ליטיות וחברתיות שונות.

באחרונה, ראה אור ספר תיעודי השופך לראשונה אור עובדתי על האירגון הימני השולי, "ברית הבריונים" ** . אירגון, שו הפך במהלך השנים למושג אימנטי, שבו הטיח השמאל הארצישראלי, ואתריכך הי-ישראלי האשמות שונות, ומינוחים לא ברורים, מבלי שהדורות החדשים שצמחו בארץ, הבינו את התהליכים ההיסטוריים וחברתיים, שהביאו לצמיחת "ברית-הבריו-יונים" והעובדות כהילכתן בדבר קיומו לעומת הדימוי המיפצלתי, שהיה מי שיוצר אותו.

למרות שסיסמת "ברית הבריונים" הי-

אב"א אחימאיר

ממד נוסף להיסטוריה

תה, "כרם ואש יהודה תקום", היה זה איר-גון קטן, חסר עוצמה טרוריסטית, שהאי-דיאלוגיה שלו מעניינת יותר מאשר מע"שיו השונים, והשורשים להיווסדו מרת-קים עשרת מונים ממעו. חברי ברית הבריונים היו למעשה המחתרת האנטי-

* בשנות ה-60 נ'פסלה למשל, תוכנית הרדיו, "מידף" שעסקה ברצח לישנסקי, להאמת בידי ותקי מפא"י, ביניהם רחל ינאית בן-צבי, שהיתה מעורבת בחיסולו של לישנסקי.

** יוסף אחימאיר ושמואל שצקי, הננו סיקריקים, עדויות ומיסמכים על "ברית הבריונים", הוצאת ניצנים, 240 עמודים (כריכה קשה).

בחיפף

ה"סינרומן" של סובול *

ה"שורשים" הגנובים של היילי * "שחקן"

השנה "של באר-שבע" * מהו "המרכז"

לאינפורמציה? * המדור החדש של המר

מבקר התיאטרון של גלי צה"ל, **מייכאל הנדלזליץ**, מחץ בביקורת תוקפנית את השני בסרילוגיה התיאטרונת היומרנית של **יהושע סובול** ליל כלות, שהועלה בשבוע שעבר על קרשי התיאטרון הלאומי הבימה. ואמר בין השאר בביקורתו המשודרת: "זה לא אופרת סבון ישראלית, זה סינרומן...". ביקורת לא פחות תוקפנית פירסם המבקר **בוני עברון** על המחזה הראשון בסרילוגיה הסובולית הביתית היתר, שם כתב בין השאר: "ההליכי התפתחותה האמיתית של ישראל הם הרבה יותר מורכבים הרבה יותר מעניינים, מאשר תפיסה פרימיטיבית ומסלפת כזאת...". הסופר **אלכס היילי**, מחבר רבי-המכר שורשים התנצל בפני הסופר **הרולד קורטלנדר** והודה, כי חלקים מיצירתו של קורטלנדר, מצאו נתיבים אל סיפורי-שלו. קורטלנדר האשים את היילי, כי העתיק שורשים פרקים רבים מסיפרו האפורי של **שראהיאר** בשנת 1967.

אלכס היילי

מצא נתיבים אל סיפרו שלו

לאינפורמציה המוציא-לאור את כתבי-העת של משרד החוץ אריאל ושאר פירסומים המיועדים לחוץ-לארץ. המרכז לאינפורמציה הוא תרגיל לעקיפת הבלעדיות לביצוע הדפסות הממשלה בידי המדפוס הממשלתי. בעליו של המרכז לאינפורמציה הם שני מייסדי-הפירסום דחף ולבינטון, כאשר הראשון שביניהם, הוא מייסד-הפירסום שיש לו חלק גדול בעליית הליכוד לשלטון. בעלי בתי-דפוס רבים טוענים, שכתוצאה מקיומו של המרכז לאינפורמציה אין עבודות משרד-החוץ מוצאות לענף הדפוס בתנאי מיכוד פחות, כנהוג וכנדרש במישרד הממשלה. סימן נוסף לתהליך ההדרגתי שבו משתל-טים אנשיו של שרי-החניון והתרבות, ו**בולדן הבור**, על המועצה לתרבות ולאמנות, אפשר למצוא בהקמת מדור חדש במסגרת מפעלי המועצה הנ"ל, בצד השיבועה הקיימים, תחת הכותרת המדור לערכי היהדות. בדברים שאמר השר על המדור הזה, הוא ציין, שהמדור נועד, "לטיפוח נוסף של הנושא היהודי — את הערכים והמסורת של העם היהודי על כל עדותיו — בסיפורות, ובתחומי התרבות והבידור...". כמה מחברי המועצה לתרבות ולאמנות, מתכננים פרישה פומבית מהמועצה, וזאת בטענה, שר התינון הופך אותה מועצה לתרבות ולאמנות דתיים... סופר-הילדים המפורסמת **אסטרית לינדגרן**, משברת ספרי בילב" גילתה באחרונה, כי שילמה מס הכנסה בשיעור 102 אחוז על הכנסותיה. שילטונות המס השודיים אישרו את הטענה של הסופרת, והודו כי מצב זה נוצר, כאשר סופר מקבל הכנסות מתמלוגים נוסף על שכר עבודתו הרגיל. קרן תל-אביב לסיפורות ולאמנות הכריזה על תחרות להיבור יצירה מיסיקלית לציון שנת ה-70 להיווסדה של תל-אביב. הפרס יהיה בשיעור 100.000 ל"י. הפרס הגבוה ביותר שנקבע אייפעם בארץ עבור יצירה כלשהי.

בריטית הראשונה בארץ, שפעלה בין הר-שנים 33—1930, ואשר מתוכה צמחו מאוחר יותר מחתרות האצ"ל והלח"י. בניגוד ל-מרבית חברי התנועה הריוניוסיסטית, צמי-חו מייסדי "ברית הבריונים" מתוך ארץ-ישראל-העובדת, ובין שאר השגותיהם לגביה, הם ניבאו את ניוונה האידאולוגי, כבר בסוף שנות ה-20.

סיפרם של יוסף אחימאיר ושמואל שצקי, מכיל פרקי זיכרונות, עדויות אישיות ומב"ח מאמרים של מנהיגי ומייסדי ברית הבריונים ד"ר אב"א אחימאיר, ד"ר יהו-שע ייבין והמשורר ארי צבי גרינברג, ופי-רוט פעילותם הפומבית, שהתמקדה בהפ-גנות נגד מזכיר הממשלה המנדטורית, אבי-שי ברית שלום * באוניברסיטה העיברית בירושלים, הסרת דגלים נאציים, תקיעת שופר ליד הכותל-המערבי, ופירסומים שור-נים.

למרות שכותב שורות אלה, אינו נמנה

* אירגון פאציפיסטי של מרצים באוני-ברסיטה העיברית, בראשות מרטין בובר, שקרא לסובלנות ולהכנה בין היהודים לערבים.

נאת בן עומר